

Polskie Towarzystwo Archeologiczne i Numizmatyczne
Oddział Wrocław

Sekcja Numizmatyczna im. Joachima Lelewela

Komunikat Wewnętrzny Nr 34/67
Lipiec 1987

POLSKIE TOW. NUMIZMATYCZNE
Oddział we Wrocławiu
Muzeum Sztuki Medalierskiej
O/ Muzeum Miejskiego Wrocławia
50-108 Wrocław, ul. Kiełbaśnicza 5

Od Redakcji: Praca Ruedigera Petzolda "Monety Niemieckiej Republiki Demokratycznej" będąca "minikatalogiem" monet tego państwa od początku jego istnienia aż do roku 1986 nie jest dotychczas znana czytelnikom polskim. Autor jest członkiem Związku Kulturalnego NRD-Oddział w Eßlitz, z którym naszą sekcję łączy od lat więzy współpracy. Redakcja posiada obietnicę autora, że będzie nadsyłał uzupełnienia do katalogu w miarę emitowania nowych monet.

Ruediger Petzold

MONETY NIEMIECKIEJ REPUBLIKI DEMOKRATYCZNEJ

1. Wstęp

Niemiecka Republika Demokratyczna została utworzona 7 października 1949 roku jako pierwsze państwo robotniczo-chłopskie na ziemi niemieckiej. Jest ona państwem socjalistycznym, w którym lud pracujący tworzy rozwiniętą socjalistyczną wspólnotę a tym samym podstawy do stopniowego przejścia do komunizmu. Terytorialnie podzielona jest NRD na 15 okręgów, włącznie ze stolicą - Berlinem. Powierzchnia wynosi około 108000 km² a liczba mieszkańców około 16,7 mln. Niemiecka Republika Demokratyczna jest wysoko rozwiniętym państwem przemysłowym, który jednocześnie posiada wysokowydajne rolnictwo. Jednostką walutową NRD jest marka: 1 marka=100 fenigów /1 Mark=100 Pfennig/.

2. Rozwój mennictwa w NRD

Po zakończeniu drugiej wojny światowej nadal kursowały znajdujące się dotąd w obiegu drobne nominały od 1 Rpf do 50 Rpf / z napisami: Renten - i Reichspfennig-fenig rentowy i fenig Rzeszy/. Oprócz tego w ograniczonym zakresie obiegały wydane przez aliantów monety cynkowe o nominale 1 Rpf, 5 Rpf, 10 Rpf. Na skutek przeprowadzenia separatystycznej reformy walutowej w trzech zachodnich strefach okupacyjnych w dniu 21 czerwca 1948 r. powstała i w radzieckiej strefie okupacyjnej nagła konieczność wprowadzenia nowych znaków pieniężnych, przy czym monety małe początkowo pozostały w obiegu. Wycofane z obiegu monety o nominale 50 Rpf nastąpiło jednak już 14.10.1948, monet 5 Rpf i 10 Rpf dnia 2.04.1948, podczas gdy monety 1 Rpf pozostały w obiegu do 31.3.1950. Wybijanie nowych monet rozpoczęło się w roku 1948 od nominałów z aluminium: 1 Pfennig, 5 Pfennig i 10 Pfennig. Monety te wprowadzono do obiegu jednak dopiero 1.04.1949 r. /5 Pfennig i 10 Pfennig/ lub w dniu 2.03.1950 r. /1 Pfennig/. W latach 1948-1953 małe monety były bite w Państwowej Mennicy w Berlinie /znak Menniczy A/ lub w Państwowej Mennicy w Muldenhuetten w pobliżu Drezna /znak menniczy E/. Od 1954 r. wszystkie monety NRD bite są wyłącznie w mennicy w Berlinie. Od 1974 r. jej nazwa brzmi: "VEB Muenze der Deutschen Demokratischen Republik" - Mennica Państwowa Niemieckiej Republiki Demokratycznej. Berlin jest znany z tradycji menniczej od przeszło 700 lat. W roku 1966 rozpoczęto

Polskie Tow. Numizmatyczne
Oddział we Wrocławiu
Muzeum Archeologiczne
Kazimierza Wielkiego 35

Egz. ARCHIWALNY

Dział. Nr 10w.

bicie monet o większych nominałach. Także i emisje monetarne NRD włączają się do wypełniania wynikających z Konstytucji zadań, jak: walka o pokój i porozumienie między narodami, zachowanie i rozwój bogatej w tradycje historii klasy robotniczej i opieka nad kulturalno-historycznym i naukowym dziedzictwem.

3. Strony główne monet

3.1. Strony główne monet o nominałach: 1 Pfennig - 2 Mark

Na stronach głównych tych monet umieszczone są oznaczenia wartości. Strony główne nominałów 1 Pf, 5 Pf i 10 Pf typów I i II podanych w załączonej tabeli są jednakowe: nad określeniem wartości napis "DEUTSCHLAND" poniżej "PFENNIG". Strona główna monety wartości "50 Pfennig" 1949/1950 została skomponowana z tak samo ustawionych lecz stylistycznie odmiennych cyfr i wyrazów. Nominały "1 Mark" i "2 Mark" bite były od roku 1956 do 1963 z nazwą waluty "DEUTSCHE MARK" pod cyfrą wartości. Monety te /wg tabeli typ I/ były w obiegu do 31.12.1979. Od roku 1972 monety obu powyższych nominałów noszą nazwę waluty "MARK" /Mark der DDR - Marka NRD/. Monety te /typ II wg tabeli/ zostały wprowadzone do obiegu dopiero od 22.11.1978. Po ukazaniu się w roku 1958 monety o nominale "50 Pfennig" /typ II/ także i mniejsze nominały fenigowe otrzymały - od roku 1960 - nowe typowe wyobrażenie /typ III/, które zastąpiło dotychczasowe z nazwą kraju "DEUTSCHLAND" występującą na stronie głównej. Tak więc moneta o nominale "50 Pfennig" jest najstarszą monetą NRD znajdującą się obecnie w obiegu.

Wyobrażenie nieco odmienne od typowego posiada moneta 20 fenigowa, przewidziana do uruchamiania automatów; nazywana jest ona przez ludność "dwudziestakiem telefonicznym".

Poczynając od roku 1972 strony główne małych nominałów są zmieniające się następująco:

1 Pfennig /od 1977/ - cyfra wartości, napis i liście mniejsze, obwódka krawędziowa 1/ wzmocniona.

5 Pfennig /od 1978/ - jak wyżej

10 Pfennig /od 1982/ - cyfry wartości mniejsze

20 Pfennig /od 1972/ - cyfry wartości mniejsze, umieszczony znak menniczy A.

3.2. Strony główne monet o nominałach: 5 Mark, 10 Mark i 20 Mark

Strona główna wielkich nominałów monet służy do obrazowania okazji, które spowodowały emisję lub przedstawiania znanej budowli.

Wyjątkiem od takiego ukształtowania strony głównej jest 5 marek z 1969 r. wydane z okazji XX lat NRD. Na stronie głównej tej monety znajduje się obok wzmianki o okazji z jakiej została wybita także określenie wartości, nazwa waluty oraz rok wybicia. Ta najczęściej spotykana 5 markówka ma zdecydowanie charakter monety obiegowej. Część monet ma na stronie głównej podpis projektanta.

4. Strony odwrotne monet

4.1. Strony odwrotne monet o nominałach "1 Pfennig - 2 Mark"

Strony odwrotne powyższych nominałów posiadają 3 typy wyobrażeń. Wyobrażenie 1: Pojedynczy kłos przed kołem zębatym: Symbol pierwszego planu dwuletniego /posiadają je monety o nominałach: 1 Pfennig, 5 Pfennig i 10 Pfennig typu I wg tabeli - bite do 1950 r./

1/

Tak przetłumaczono niemiecką nazwę "Randstab" lub "Randstaebchen" oznaczającą wypukłą obwódkę biegnącą po jednej lub po obu stronach monety, tuż przy krawędzi, chroniącą stempel jej przed ścieraniem /przyp. tłum./

Wyobrażenie 2: Dwa kłosa, młot, cyrkiel: Symbol pierwszego planu pięcioletniego, pierwotny kształt godła państwowego NRD /posiadają je monety o nominałach: 1 Pfennig, 5 Pfennig i 10 Pfennig typu II wg tabeli - bite w 1952 i 1953 r./

Wyobrażenie 3: Godło państwowe NRD z napisem: "DEUTSCHE DEMOKRATISCHE REPUBLIK" /posiadają je monety o nominałach 1 Pfennig, 5 Pfennig i 10 Pfennig typu III wg tabeli, także 50 Pfennig typu II, także o nominałach 1 Mark i 2 Mark typu I i II wg tabeli oraz o nominałach 5 Mark /XX Jahre DDR - XX lat NRD/ bite od 1956 r./
Litera napisu są dwu rodzajów: litery bez szeryfów - występują u monet o nominałach 1,2,5,10 i 50 Pfennig oraz litery z szeryfami - u monet 20 Pfennig, 1 Mark i 5 Mark /XX Jahre DDR/.

Monety 1-fenigowe poczynając od rocznika 1977 i monety 5-fenigowe poczynając od rocznika 1978 mają zmniejszone zarówno godło państwowe jak i średnicę napisu, a obwódkę krawędziową poszerzoną. Wyjątek stanowi moneta 50-fenigowa z lat 1949/50, która na stronie odwrotnej ma wyobrażenie krajobrazu przemysłowego z pługiem na pierwszym planie. Także i to wyobrażenie uwidacznia pokojową pracę.

4.2. Strony odwrotne monet o nominałach: 5 Mark, 10 Mark i 20 Mark
Strony odwrotne dużych monet posiadają 5 elementów: 1/ Godło państwowe NRD 2/ Napis: DEUTSCHE DEMOKRATISCHE REPUBLIK /Niemiecka Republika Demokratyczna/ 3/ Wartość i nazwa waluty 4/ Rok wybitcia 5/ Znak mennicy "A" /częściowo/. Wyjątek stanowi moneta o nominale 5 marek z 1969 wybita z okazji 20-lecia NRD, która posiada tylko godło i napis. W latach 1966 i 1967 używane było określenie waluty "MDN" /Mark der Deutschen Notenbank - marka Niemieckiego Banku Emisyjnego/, a następnie określenie "MARK" /Mark der DDR - marka NRD/. Wymienione wyżej elementy używane były na stronach odwrotnych monet w różnych wielkościach i rodzajach tak, że powstały z nich wyobrażenia różne, choć o tej samej treściowej wymowie. Obecność znaku mennicznego "A" zaznaczona jest w tabeli /rozpoznawcza cyfra klasyfikacyjna grupy f/.

5. Ogólne uzupełnienia

Monety NRD można podzielić na następujące grupy:

Obiegowe: Znajdujące się w obiegu monety wszystkich nominałów, także wybite na szczególne okazje, mające względnie wysoki nakład.

Specjalne: Monety wydane na szczególne okazje i bez okazji o nominałach: 5 marek, 10 marek i 20 marek o ograniczonym nakładzie, w obiegu spotykane bardzo rzadko.

Pamiątkowe: Monety wydane na specjalne okazje o nominałach: 5 marek, 10 marek i 20 marek, o niskim nakładzie, w obiegu nie spotykane.

Próbne: Oficjalne monety próbne o odmiennym wyobrażeniu lub z innego materiału bez zdolności obiegowej.

Odmiany: Egzemplarze powstałe przypadkowo, np. z innego materiału lub o napisach otokowych nie przynależących do danego typu monety /liczby monet tych odmian nie są znane/.

Przydzielenie wielkich nominałów do tych grup następuje na podstawie klasyfikacyjnej cyfry grupy "A" w tabeli. Jako podstawa takiego przydziału może służyć także wykonanie monety z obwódką lub bez obwódki krawędziowej /cyfra klasyfikacyjna grupy "E"/. Tak więc monety obiegowe lub specjalne posiadają obwódkę krawędziową, natomiast nie posiadają jej monety pamiątkowe /wyjątki od tej reguły podano w tabeli/.

Począwszy od roku 1974 wśród wielu dużych monet istnieją także egzemplarze bite stemplem lustrzanym. Ich nakłady podane są w ostatniej rubryce nominałów: 5, 10, 20 MK. Liczby te mieszczą się w łącznej wielkości nakładu. Egzemplarze bite stemplem lustrzanym występują także wśród nominałów od 1 feniga do 2 marek.

6. Materiał monet

Nominały do 2 marek zostały wybite - poza dwoma wyjątkami - wyłącznie z aluminium; planuje się używanie tego metalu dla tych nominałów także w przyszłości. Jednym z wyjątków jest moneta o nominale 50 fenigów z lat 1949/50, którą wybito ze stopu miedzi i aluminium /tzw. brąz aluminiowy/. Drugim wyjątkiem jest moneta o nominale 20 fenigów z mosiądzu.

Moneta 5-markowa z roku 1969 /XX lat NRD/ wybita została ze stopu miedzioniklowego, wszystkie inne monety o nominałach 5 marek z tzw. nowego srebra /Cu, Ni, Zn/. Stop ten używany jest także do bicia monet obiegowych i specjalnych, 10- i 20-markowych. Monety pamiątkowe obu nominałów bite są ze stopu srebra. Cechą rozpoznawczą jest brak obwódki krawędziowej u wszystkich monet 10- i 20-markowych wykonanych z tego stopu. Dokładne dane zawarte są w tabeli - pod cyfrą klasyfikacyjną grupy "C". Informacje o związanej z rodzajem metalu masie poszczególnych monet podaje cyfra klasyfikacyjna grupy "B" w tabelarycznym zestawieniu emisji.

7. Ujęcie wszystkich emisji w tabelarycznych zestawieniach

Tabelaryczne zestawienie emisji monetarnych NRD w latach 1948-1985 służy przede wszystkim rejestracji wszystkich wybitych monet wraz z ich odmianami. Ten "minikatalog" ma umożliwić zainteresowanemu i już wprowadzonemu w temat zbieraczowi szybki przegląd emisji monetarnych i przekazać możliwie najwięcej informacji. System cyfr klasyfikacyjnych okazał się - w przypadku dużych nominałów - dokładny i oszczędzający miejsce, jednak zbieracz musi się najpierw z nim zapoznać. Świadomie zrezygnowano z numeracji poszczególnych monet. Autor pragnąłby wyrazić w tym miejscu nadzieję, że tabela ta będzie użyteczna także dla wielu numizmatyków zagranicznych. W ten sposób mogą powiększyć się szeregi przyjaciół monet Niemieckiej Republiki Demokratycznej.

Ruediger Petzold
Kulturbund der DDR, G8erlitz

LITERATURA

1. Guenter Graichen "Die Geldzeichen der DDR", Wydawnictwo Transpress Berlin 1982 /2 wydanie/
2. Gedenkmuenzen der DDR, DEWAG-Werbung Berlin 1976/1983
3. Dzienniki prawnicze NRD

Adres autora: Ruediger Petzold, DDR 8904
G8erlitz, Sued-Ost-Str. 51/04-11

Uzupełniające objaśnienia monet o nominałach: 5 Mark, 10 Mark, 20 Mark /kolejność jak w tabeli/

A/ 5 Mark

Koch	Robert Koch, lekarz i bakteriolog, 125 rocznica urodzin
XX Jahre DDR	XX lat istnienia Niemieckiej Republiki Demokratycznej
Hertz	Heinrich Hertz, fizyk, 75 rocznica śmierci
Roentgen	Conrad Roentgen, fizyk, 125 rocznica urodzin
Brandbg. Tor	Brama Brandenburska, budowla w Berlinie
Kepler	Johannes Kepler, astronom, 400 rocznica urodzin
Brahms	Johannes Brahms, kompozytor, 75 rocznica śmierci
Meissen	Wizerunek zamku Albrechta w Meissen /Misnia/
Lienenthal	Otto Lienenthal, wynalazca i konstruktor 125 rocznica urodzin
Reis	Philipp Reis, wynalazca telefonu, 100 rocznica urodzin
Th. Mann	Thomas Mann, pisarz, 100 rocznica urodzin
Jahr der Frau	Rok Kobiety- symboliczne wyobrazenie
von Schill	Ferdinand von Schill, pruski major z okresu wojen wyzwoleniczych przeciw Napoleonowi, 200 rocznica urodzin
Jahn	Friedrich Ludwig Jahn, organizator gimnastyki
Klopstock	Friedrich Gottlieb Klopstock, poeta, 175 rocznica śmierci
Anti-Apartheid	Wyobrazenie symboliczne
Einstein	Albert Einstein, fizyk, 100 rocznica urodzin
Menzel	Adolph von Menzel, malarz, 75 rocznica śmierci
Riemenschneider	Tilman Riemenschneider, rzeźbiarz w drzewie, 450 rocznica śmierci
Froebel	Friedrich Froebel, pedagog, 200 rocznica urodzin
Goethe	Wizerunek domu ogrodowego Goethego w Weimarze
Wartburg	Wizerunek zamku Wartburg pod Eisenach
Wittenberg	Wizerunek kościoła zamkowego w Wittenberdze
Eisleben	Wizerunek domu w Eisleben, w którym urodził się Luter
Planck	Max Planck, fizyk i matematyk, 125 rocznica urodzin
Rathaus Leipz.	Wizerunek starego ratusza w Lipsku
Thomaskirche	Wizerunek Kościoła św. Tomasza w Lipsku
Luetzow	Adolf Freiherr von Luetzow, pruski oficer z okresu wojen wyzwoleniczych przeciw Napoleonowi, 150 rocznica śmierci

Ruine Frauenkirche	Wizerunek ruiny kościoła Frauenkirche w Dreźnie, na pamiątkę zniszczenia Drezna w 1945 r.
--------------------	---

Zwinger	Wizerunek Zwingeru w Dreźnie
F.C. Neuberin	Friederike Caroline Neuber, aktorka, 225 rocznica śmierci

B/ 10 Mark

Schinkel	Karl Friedrich Schinkel, budowniczy, architekt, 125 rocznica śmierci
----------	--

Kollwitz	Kaethe Kollwitz, artysta-plastyk, 100 rocznica urodzin
----------	--

Gutenberg	Johann Gutenberg, wynalazca druku, 500 rocznica śmierci
-----------	---

Boettger	Johann Friedrich Boettger, wynalazca europejskiej porcelany, 250 rocznica śmierci
----------	---

Beethoven	Ludwig van Beethoven, kompozytor, 200 rocznica urodzin
-----------	--

Duerer	Albrecht Duerer, malarz, 500 rocznica urodzin
--------	---

Buchenwald	Pomnik w dawnym obozie koncentracyjnym Buchenwald pod Weimarem
------------	--

Heine	Heinrich Heine, poeta, 175 rocznica urodzin
-------	---

Brecht	Bertold Brecht, poeta, 75 rocznica urodzin
--------	--

X Weltsp.	X Światowe Igrzyska Młodzieży, Berlin 1973
-----------	--

25 Jahre DDR	25 lat istnienia Niemieckiej Republiki Demokratycznej
--------------	---

Friedrich	Caspar David Friedrich, malarz, 200 rocznica urodzin
-----------	--

Schweitzer	Albert Schweitzer, lekarz w Lambarene, filozof, 100 rocznica urodzin
------------	--

Warsch. Vertr.	Jubileusz Paktu Warszawskiego
----------------	-------------------------------

20 Jahre NVA	20 lat istnienia Narodowej Armii Ludowej /NVA/ NRD
--------------	--

Weber	Carl Maria von Weber, kompozytor, 150 rocznica śmierci
-------	--

Guericke	Otto von Guericke, wynalazca, 375 rocznica urodzin
----------	--

Liebig	Justus von Liebig, chemik, 175 rocznica urodzin
--------	---

Weltraumflug	z okazji wspólnego lotu kosmicznego kosmonautów ZSRR i NRD
--------------	--

Feuerbach	Ludwig Feuerbach, filozof, 175 rocznica urodzin
-----------	---

Scharnhorst	Gerhard von Scharnhorst, pruski oficer z okresu wojen wyzwoleniczych przeciw Napoleonowi, 225 rocznica urodzin
25 Jahre NVA	25 lat istnienia Narodowej Armii Ludowej /NVA/ Niemieckiej Republiki Demokratycznej
Hegel	Georg Wilhelm Friedrich Hegel, filozof, 150 rocznica smierci
Muenze Berlin	Mennica w Berlinie na pamiatke 750 lat bicia monet w Berlinie
Gewandhaus	Neues Gewandhaus - sala koncertowa w Lipsku
Wagner	Richard Wagner, kompozytor, 100 rocznica smierci
Kampfgruppe	Jubileusz Grup Walki /uzbrojona formacja klasy robotniczej/
Brehm	Alfred Brehm, zoolog
40 Jahre Befreiung	40 rocznica wyzwolenia od faszyzmu
Humboldt Univ.	Jubileusz 175 lat utworzenia uniwersytetu im. Humboldta w Berlinie
Semperoper	Otwarcie odbudowanego budynku opery Sempera w Dreźnie /tak nazwanej od pierwszego jej budowniczego, J.G.Sempera/

C/ 20 Mark

Leibnitz	Gottfried Wilhelm Leibnitz, matematyk i filozof, 250 rocznica smierci
Humboldt	Wilhelm von Humboldt, mąż stanu, badacz i filozof, 200 rocznica urodzin
Marx	Karl Marx, filozof, 150 rocznica urodzin
Goethe	Johann Wolfgang Goethe, poeta, mąż stanu, 220 rocznica urodzin
Engels	Friedrich Engels, filozof, 150 rocznica urodzin
H. Mann	Heinrich Mann, pisarz, 100 rocznica urodzin
Liebkn/Lux	Karl Liebknecht i Rosa Luxemburg, przywódcy niemieckiego proletariatu, 100 rocznica urodzin
Thaelmann	Pamięci Ernsta Thaelmanna, przywódcy niemieckiego proletariatu
Schiller	Pamięci Fryderyka Schillera, poety
Cranach	Lucas Cranach, malarz, 500 rocznica urodzin
Pieck	Pamięci Wilhelma Piecka, pierwszego Prezydenta Niemieckiej Republiki Demokratycznej

Bebel	August Bebel, przywódca niemieckich socjaldemokratów, 60 rocznica śmierci
Grotewohl	Pamięci Otto Grotewohla, pierwszego Prezesa Rady Ministrów NRD
Kant	Immanuel Kant, filozof, 250 rocznica urodzin
Bach	Johann Sebastian Bach, kompozytor, 225 rocznica śmierci
W.Liebknecht	Wilhelm Liebknecht, przywódca niemieckich socjaldemokratów, 150 rocznica urodzin
Gauss	Karl Friedrich Gauss, matematyk, 200 rocznica urodzin
Herder	Johann Gottfried Herder, pisarz i filozof, 175 rocznica śmierci
Lessing	Gotthold Ephraim Lessing, poeta, 250 rocznica urodzin
30 Jahre DDR	30 lat istnienia Niem.Rep.Demokratycznej
Abbe'	Ernst Abbe', fizyk, 75 rocznica śmierci
Stein	H.F.K. Freiher von i zum Stein, pruski mąż stanu, 150 rocznica śmierci
Zetkin	Klara Zetkin, przywódczyni niemieckiego proletariatu, 125 rocznica urodzin
Marx	Karl Marx, filozof, 100 rocznica urodzin
Haendel	Friedrich Haendel, kompozytor, 300 rocznica urodzin
Ernst M. Arndt	Ernst Moritz Arndt, pruski mąż stanu, 125 rocznica śmierci

Tłumaczenie: Henryk Rusek

Rysunek tablic: Roman Czajkowski

Tylko dla członków PTaiN.

Odbito 100 egz.

TABELARYCZNE ZESTAWIENIE EMISJI MONETARNYCH N.R.D.

Autor:
Rüdiger Petzold
Görlitz /02.01.1986/

NOMINAŁ	1 PFENNIG			5 PFENNIG			10 PFENNIG			20 PFENNIG	50 PFENNIG	1 MARK		2 MARK					
MASA	0,75 g			1,10 g			1,50 g			5,40 g	3,30 / 2,00	2,50 g		3,00 g					
MATERIAŁ	Aluminium			Aluminium			Aluminium			Mosiadz	Cu/Al / Alum	Aluminium		Aluminium					
BOK	gładki			gładki			gładki			gładki	gładki / zebr.	gładki		żebrowany					
SREDNICA	17,0 mm			19,0 mm			21,0 mm			22,2 mm	20,0 / 23,0	25,0 mm		27,0 mm					
TYP	I	II	III	I	II	III	I	II	III		I	II	I	II	I	II			
WARIANT			1 2			1 2			1 2	1 2									
ZNAK MEN.	A	E	A	E	A	A	A	E	A	E	A	A		A	E	A	A	A	A
1948	•				•														
1949	•	•			•								•	•					
1950	•	•			•								•	•					
1951													Próba ?						
1952		•	•			•	•			•	•		↑	↑					
1953		•	•			•	•			•	•		Bok: wklęsłe						
1954													arabeski						
1955																			
1956																			
1957														o					
1958																			
1959																			
1960				o															
1961				o															
1962				o						o									
1963				o															
1964				o															
1965				o						o									
1966																			
1967										o									
1968				o			o			o			o						
1969																			
1970										o									
1971				o			o			o			o						
1972				o						o			o						
1973				o						o			o						
1974				o						o			o						
1975				o						o			o						
1976																			
1977				o						o			o						
1978				o						o			o						
1979				o						o			o						
1980				o						o			o						
1981				o						o			o						
1982				o						o			o						
1983				o						o			o						
1984				o						o			o						
1985				o						o			o						
1986				o						o			o						
OBJASNIENIA:				• Moneta wycofana z obiegu o Moneta będąca w obiegu o Istnieją egzempl. wybite stemplem lustrzanym															

TABELA GRUP KLASYFIKACYJNYCH DLA MONET O NOMINAŁACH:
5 marek, 10 marek, 20 marek.

	GRUPA A	GRUPA B	GRUPA C	GRUPA D	GRUPA E	GRUPA F	GRUPA H	GRUPA K
	1 cyfra	2 cyfra	3 cyfra	4 cyfra	5 cyfra	6 cyfra	7 cyfra	8 cyfra
	ZASZEREGOWANIE	MASA	MATERIAŁ	BOK / NAPIŚ NA BOKU	OBWÓDKA KRAWĘDZ. MENNICZ.	ZNAK	STEMPEL LUSTRZANY	ŚRODEK PŁATN.
1	Moneta obiegowa	9.6 g	90 Cu/10 Ni	10 Mark der Deutschen Notenbank	nie ma	nie ma	tak	tak
2	Moneta specjalna	9.7 g	75 Cu/25 Ni	20 — " —	jest	jest	nie	nie
3	Moneta pamiątkowa	12.0 g	62 Cu/18 Ni/20 Zn	10 — " —	jest	nie ma	część	tak
4	Próba	12.2 g	800 Ag/200 Zn	20 — " —	nie ma	jest		
5	Odmiana/variant	15.0 g	625 Ag/375 Cu	5 Mark* 5 Mark* 5 Mark* 5 Mark*				
6		16.5 g	500 Ag/500 Cu	10 Mark* 10 Mark* 10 Mark* 10 Mark*				
7		17.0 g		20 Mark* 20 Mark* 20 Mark* 20 Mark*				
8		20.9 g		10 Mark* 10 Mark* 10 Mark*	Awers		Aw. Rewers	
9				20 Mark* 20 Mark* 20 Mark*	Rew.			
10				20 Mark* 20 Mark* 20 Mark* 20 Mark*				
11				żebrowany				
12				gładki (bez napisów)				
13				Y3T T ØT P ØT * 1921-1971*				
14				ERSTE GOLDENPRAGUNG UM 1513+				
15				1841 * 1878 * 1945 * 1985 *				
16								
17								

KLASYFIKACYJNE CYFRY

TABELARYCZNE ZESTAWIENIE EMISJI MONETARNYCH N.R.D.																									Autor: Rüdiger Petzold, GÖRLITZ 102.01.1986/																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																											
5 MARK												10 MARK												20 MARK																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																												
ROK	SREDNICA 29.0 mm	OKAZJA WYBICIA	KLASYFIKACJA								NAKŁAD		SREDNICA 31.0 mm	OKAZJA WYBICIA	KLASYFIKACJA								NAKŁAD		SREDNICA 33.0 mm	OKAZJA WYBICIA	KLASYFIKACJA								NAKŁAD																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																	
			a	b	c	d	e	f	h	k	Łączny w tys.szt.	Z tego stemplem lustrz. w tys.szt.			a	b	c	d	e	f	h	k	Łączny w tys.szt.	Z tego stemplem lustrz. w tys.szt.			a	b	c	d	e	f	h	k	Łączny w tys.szt.	Z tego stemplem lustrz. w tys.szt.																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																
1966																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																				

